

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 1) กล่าวถึง
วิชาภาษาไทยว่า "ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือใน
การติดต่อสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ" รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิต
เพ็ชรขอม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรหม (สุจิต เพ็ชรขอม 2523 : 2-3)
ได้สรุปความสำคัญของวิชาภาษาไทย ไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติ ทำให้
มีความเข้าใจตรงกัน
2. ภาษาไทยเป็นศูนย์รวมน้ำใจ แสดงความเป็นคนไทย เป็นชาติไทย ทำให้เกิด
พลัง เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
3. ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความ
เป็นชาติไทย
4. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันของ
คนไทยทั้งชาติ ทั้งที่เป็นภาษาปากที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันตามธรรมดาและภาษาราชการ
5. ภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทย มีภาษาของ
ตนเอง ควรแก่การเก็บรักษาและสืบทอดต่อไป
6. ภาษาไทย แสดงความเป็นไทย แสดงความเป็นอิสระเสรี แสดงความเป็น
เอกราชของชาติไทย
7. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของไทย
8. ภาษาไทยใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพทุกสาขา ผู้ที่มีความสามารถ
ทางภาษาไทยโดยเฉพาะ ก็อาจประกอบอาชีพที่ใช้ภาษาโดยตรง เช่น เลขานุการ นักหนังสือพิมพ์

นักประพันธ์ ครูสอนภาษาไทยและอื่น ๆ

9. ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูง เมื่อใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ความคิดได้ดี ก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น นักพูด นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักการเมืองที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

10. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษา และเสาะแสวงหาความรู้ในสรรพวิทยา- การสาขาต่าง ๆ

11. ภาษาไทยได้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของชาวต่างประเทศบางกลุ่มที่อยู่ใน ประเทศใกล้เคียง

เนื่องจากวิชาภาษาไทยมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว การศึกษาทุกระดับจึงบังคับให้ นักเรียนเรียนวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้ จึงเปิดสอนวิชา ภาษาไทย ในระดับปริญญาตรี โดยเน้นจุดมุ่งหมาย 2 ประการ (มหาวิทยาลัยแพทย 2527 : 72) คือ เพื่ออนุรักษ์เอกลักษณ์อันเป็นคุณลักษณะเด่น และเป็นสัญลักษณ์ของชาติไทยไว้มิให้สูญหาย ขณะเดียวกันก็มุ่งทะนุบำรุง ส่งเสริมภาษาไทยให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น และมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ผลิต และส่งเสริมบัณฑิตให้เป็นผู้นรู้ มีความสามารถในด้านวิชาการภาษาไทย อย่างกว้างขวาง

อนึ่งในแต่ละปีการศึกษา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับจำนวน นักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาสมัครเข้าเรียนต่อในสาขาวิชาภาษาไทย มีจำนวนน้อย ตัวอย่างเช่น สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพายัพ มีโครงการรับนักศึกษาเข้าเรียนปีละ 40 คน แต่จำนวน ผู้สมัครสอบเข้าเลือกเรียนวิชาเอกภาษาไทยน้อย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาสอบเข้าที่เลือกวิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัย-

พายัพ

ปีการศึกษา	จำนวนที่คาดว่าจะรับ	จำนวนผู้สอบเข้า	ร้อยละ
2523	40	23	57.50
2524	40	12	30.00
2525	40	12	30.00
2526	40	5	12.50
2527	40	6	15.00

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า จำนวนนักเรียนสอบเข้าที่เลือกวิชาเอกภาษาไทยมีจำนวนเกินครึ่งของจำนวนที่คาดว่าจะรับ ในปีการศึกษา 2523 และลดลงทุกปี ในปีการศึกษา 2527 มีจำนวนผู้สอบเข้าเพียงร้อยละ 15.00 ของจำนวนที่คาดว่าจะรับ

การที่นักเรียนสมัครสอบเข้าเรียนน้อย ทำให้มีผลเสียอย่างน้อย 2 ประการ คือ ประการแรก เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา ประการที่สอง สาขาไม่มีโอกาสคัดเลือกคนเข้าศึกษา ซึ่งจะเป็นผลให้ขาดนักวิชาการทางด้านภาษาไทย อันจะทำให้วิชาการด้านภาษาไทย ไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อหาเหตุผลที่นักเรียนไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก
2. เพื่อหาเหตุผลที่นักเรียนแต่ละเพศ แต่ละสถาบัน ไม่เลือกเรียนวิชา

ภาษาไทยเป็นวิชาเอก

3. เพื่อหาว่านักเรียนทางเพศ ต่างสถาบัน มีเหตุผลที่ไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกต่างกันหรือไม่

✓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะเหตุผลที่นักศึกษา วิชาเอกอื่น ๆ (ไม่ใช่วิชาเอกภาษาไทย) ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ของคณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และวิทยาลัยครูเชียงใหม่ ไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก

✓ นิยามศัพท์

นักเรียนหมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ของหลักสูตร 4 ปี หลังจากสำเร็จ ม.ศ. 5 หรือ ม. 6 แล้ว ในคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ (ศิลปะ)

นักเรียนกลุ่มเลือก หมายถึง ผู้ที่ศึกษาวิชาเอกภาษาไทย

นักเรียนกลุ่มไม่เลือก หมายถึง ผู้ที่ศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ

ระบอบคุณศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และวิทยาลัยครูเชียงใหม่

✓ ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กระบวนการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษา ทั้ง 3 แห่ง ในระยะปีการศึกษา 2528 ไม่มีเหตุการณ์สำคัญอะไรที่ทำให้สภาพการศึกษาของปีการศึกษา 2528 เป็นตัวแทนของปีการศึกษาอื่น ๆ ในระยะใกล้เคียง ๆ กันนี้ไม่ได้

2. แม้ว่าเหตุผลที่นักเรียนไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทย เป็นวิชาเอก อาจเนื่องมาจากเหตุผล หลายเหตุผลที่สัมพันธ์กัน แต่ในการวิจัยครั้งนี้จะระบุเหตุผล แต่ละเหตุผลเป็นอิสระ แก่กัน

3. เหตุผลที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเหตุผลโดยตรงที่ทำให้ให้นักเรียนไม่เลือกภาษาไทยเป็นวิชาเอก ผู้วิจัยไม่ได้สัมภาษณ์ไม่ถึงเหตุผลทางอ้อม

✓ ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นกรวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive research)

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2528 คณะมนุษย-
ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ในสถาบันการศึกษา 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย-
พายัพ และวิทยาลัยครูเชียงใหม่ จำนวน 933 คน โดยสุ่มตัวอย่างมา 467 คน ซึ่งเป็นร้อยละ
50.05

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถาบัน

× สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	197	42.19
มหาวิทยาลัยพายัพ	180	38.54
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	90	19.27
รวม	467	100.00

ตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	133	28.48
หญิง	334	71.52
รวม	467	100.00

ตารางที่ 4. กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มเลือกหรือไม่เลือก

กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มเลือก	91	19.49
กลุ่มไม่เลือก	376	80.51
รวม	467	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย แล้วนำปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยเหล่านี้มาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด โดยดามว่า ปัญหาเหล่านี้เป็นเหตุผลที่ท่านเลือก หรือไม่เลือกวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกหรือไม่
2. นำแบบสอบถามชุดนี้ไปให้นักศึกษาที่ไม่ใช่ประชากรคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ใน คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ของสถาบัน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และวิทยาลัยครูเชียงใหม่ ทอมแล้วเก็บแบบสอบถามคืน ได้รับแบบสอบถามคืนสถาบันละ 10 ชุด รวม 30 ชุด
3. นำแบบสอบถามตามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์แล้วปรับปรุงใหม่เป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่ 1 ตามเหตุผลที่นักศึกษาไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก และแบบสอบถามชุดที่ 2 ตามเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนภาษาไทย เป็นวิชาเอก แล้วนำแบบสอบถามนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิโลบล นิเม็งรัตน์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์บำเพ็ญ ระวีวัน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3 มาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ลักษณะแบบสอบถาม

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ถามถึง เหตุผลที่นักเรียนไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก มี 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ คือ เพศและสถานภาพการศึกษา ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทย เป็นวิชาเอก ซึ่งมีคำถามทั้งหมด 30 ข้อ เนื้อหาแบ่งได้ดังนี้

- 1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับครู 4 ข้อ คือ แบบสอบถามข้อ 1-4
- 1.2 เนื้อหาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา 7 ข้อ คือ แบบสอบถามข้อ 5-11
- 1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีสอน 3 ข้อ คือ แบบสอบถามข้อ 12-14
- 1.4 เนื้อหาเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง 11 ข้อ คือ แบบสอบถามข้อ 15-25
- 1.5 เนื้อหาเกี่ยวกับสังคม 5 ข้อ คือ แบบสอบถามข้อ 26-30

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาส่งให้นักศึกษาตอบและส่งคืนแล้วผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากอาจารย์ที่ปรึกษา ได้รับแบบสอบถามคืนมา 438 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.79

ตารางที่ 5 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามสถาบัน

สถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	174	39.73
มหาวิทยาลัยพายัพ	179	40.86
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	85	19.41
รวม	438	100.00

ตารางที่ 6 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	121	27.63
หญิง	317	72.37
รวม	438	100.00

ตารางที่ 7 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มเลือกและไม่เลือก

กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
เลือก	74	16.89
ไม่เลือก	364	83.11
รวม	438	100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาความถี่และแจกแจงร้อยละของแบบสอบถามแต่ละข้อ
2. เปรียบเทียบความแตกต่าง ความถี่เหตุผลของนักเรียนกลุ่มเลือกกับกลุ่มไม่เลือก นักเรียนทางเพศ และทางสถาบัน โดยใช้สูตร

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

O_i เป็นความถี่ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มที่ i

E_i เป็นความถี่ที่คาดหวังในกลุ่มที่ i

i มีค่าตั้งแต่ 1 ถึง k

k เป็นจำนวนกลุ่มย่อยในกลุ่มตัวอย่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบเหตุผลที่นักเรียนไม่เลือกเรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก เมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
2. ได้ทราบว่านักเรียนต่างประเทศ ต่างสถาบัน มีเหตุผลที่ไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกเมื่อเข้าศึกษาในแต่ละสถาบันอย่างไร
3. ได้ทราบว่านักเรียนต่างประเทศ ต่างสถาบัน มีเหตุผลที่ไม่เลือกเรียนวิชาภาษาไทย เป็นวิชาเอกต่างกันหรือไม่
4. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการแนะแนวการศึกษาวิชาเอกภาษาไทย.

PAYAP UNIVERSITY